Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Simon Sebag Montefiore s-a născut la Londra, pe 27 iunie 1965. Este un reputat istoric britanic, om de televiziune și scriitor, ale cărui cărți, devenite bestselleruri în întreaga lume, au fost publicate în peste 48 de limbi și recompensate cu multe premii. Printre lucrările sale de succes se numără: *Ecaterina cea Mare și Potemkin* (nominalizată la premiile Samuel Johnson, Duff Cooper și Marsh Biography), *Ierusalim – Biografia unui oraș* (devenită bestseller internațional), *Stalin: Cartea Țarului Roșu, Sasenka* și *Într-o noapte de iarnă*.

Montefiore a studiat istoria la Universitatea Cambridge, unde a primit titlul de doctor și este Fellow al Royal Society of Literature din Marea Britanie. De asemenea, el este profesor de științe umaniste în cadrul Universității din Buckingham.

Montefiore trăiește în Londra, împreună cu soția sa, scriitoarea Santa Montefiore, și cei doi copii ai lor.

SIMON SEBAG MONTEFIORE
ÎMPREUNĂ CU
JOHN BEW ȘI MARTYN FRAMPTON

MONȘTRI

CELE MAI MALEFICE PERSONALITĂȚI ISTORICE, DE LA NERO LA OSAMA BIN LADEN

Traducere din limba engleză de Gabriel Stoian

LITERA
București
2019

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

CUPRINS

Introducere 7

1. **Izabela** secolul al IX-lea î.Hr. 11
Salomeea 14

2. **Nabucodonosor al II-lea** cca 630–562 î.Hr. 16
Sargon din Akkad: primul mare cuceritor al Mesopotamiei 19

3. **Qin Shi Huangdi – Primul Împărat** cca 259–210 î.Hr. 22
Lumea subterană a împăratului 26

4. **Sulla** 138–78 î.Hr. 28
Tirani și dictatori 32

5. **Crassus** cca 115–53 î.Hr. 34
Crucificarea 38

6. **Irod cel Mare** cca 73–4 î.Hr. 40
Dinastia Irozilor 44

7. **Împărăteasa Livia** 58 î.Hr.–29 d.Hr. 46
Tiberius și Sejanus 50

8. **Caligula** 12–41 d.Hr. 53
Elagabal 57

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

. **Nero** 37–68 d.Hr. 59
Agrippina 63

0. **Domițian** 51–96 d.Hr. 65
Persecutarea creștinilor 69

1. **Commodus** 161–192 d.Hr. 71
Gladiatorii 75

2. **Caracalla** 186–217 d.Hr. 78
Barbarii 81

3. **Attila Hunul** 406–453 84
Hunii, goții și vandalii 88

4. **Împărăteasa Teodora** 497–548 90
Răscoala Nika 94

5. **Împărăteasa Wu** 625–705 96
Doamna Mao 100

6. **Iustinian al II-lea** 669–711 102
Jefuirea Constantinopolului 106

7. **Papa Ioan al XII-lea** cca 937–964 108
Marozia, Izabela papalității 112

8. **Vasile, omorâtorul de bulgari** 957/987–1025 114
Orbirea și strangularea în Bizanț 118

9. **Hassan-i-Sabbah, Șeicul din Alamut**
1056–1124 120
Scurtă istorie a hașișului 124

0. **Godefroi de Boulogne și distrugerea**
Ierusalimului 1060–1100 126
Cruciați brutali 130

21. **Andronic I Comnen** cca 1118–1185 133
Focas și Irina 137

22. **Simon de Montfort și Cruciada împotriva**
albigenzilor 1160–1218 140
Masacrul de la Montségur 144

23. **Genghis-Han** cca 1163–1227 146
Arcul compozit – arma care a cucerit
un continent 151

24. **Ioan Fără de Țară** 1167–1216 153
Straniile morți ale unor regi 158

25. **Roger Mortimer, primul conte de March**
1287–1330 161
Isabella, femeia-lup a Franței 166

26. **Pedro cel Crud** 1334–1369 169
Supranume regale 173

27. **Timur Lenk (Tamerlan)** 1336–1405 176
Tamerlan cel Mare *de Marlowe* 181

28. **Antipapa Clement al VII-lea** 1342–1394 183
Antipapi și papi-femei 186

29. **Richard al II-lea** 1367–1400 188
Răscoala Țărănească 192

30. **Gilles de Rais** 1404–1440 195
Doi ucigași în serie moderni 198

31. **Tomás de Torquemada** 1420–1498 201
Inchiziția spaniolă 204

32. **Vlad Țepeș** 1431–1476 207
Cine a fost Dracula? 212

libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

33. **Richard al III-lea** 1452–1485 213
Regi care au murit în bătălie 217

34. **Girolamo Savonarola** 1452–1498 220
Rasputin – Călugărul nebun 224

35. **Selim cel Crud** 1470–1520 226
Corzi de arc și cuști de aur 229

36. **Francisco Pizarro** cca 1475–1541 232
Lope de Aguirre 236

37. **Barbarossa și Braț de Argint**
cca 1478–1546; cca 1474–1518 238
Corsari, piraţi și femei-corsar 242

38. **Lucrezia Borgia** 1480–1519 245
Otrava 249

39. **Hernán Cortés** 1485–1547 251
Aztecii și incașii 255

40. **Henric al VIII-lea** 1491–1547 257
Monarhi care și-au ucis soțiile și copiii 262

41. **Ducele de Alba și Consiliul Sângelui**
1507–1582 264
Caterina de Medici și masacrul
din Noaptea Sfântului Bartolomeu 268

42. **Maria cea Sângeroasă** 1516–1558 270
Cum erau uciși ereticii 274

43. **Ivan cel Groaznic** 1530–1584 276
Califul cu mintea tulburată 281

44. **Humphrey Gilbert** cca 1539–1583 282
Masacrul de la Drogheda 285

45. **Sawney Beane** secolul al XVI-lea 288
Jean-Bédel Bokassa 291

46. **Contesa Elisabeta Báthory**
1560–1614 293
Cele mai detestate ucigașe în serie din istorie 297

47. **Don Carlo Gesualdo, prinț de Venosa**
1566–1613 299
Decese ale unor compozitori 303

48. **Albrecht von Wallenstein** 1583–1634 305
Mercenarii 308

49. **Aurangzeb** 1618–1707 311
Gaura Neagră din Calcutta 315

50. **Titus Oates** 1649–1705 317
Cele mai notorii trei teorii ale conspirației 321

51. **Nadir Șah** 1688–1747 323
Republica Islamică Iran 327

52. **Maximilien Robespierre** 1758–1794 329
Tortura și execuția 333

53. **Shaka** 1787–1828 336
Prăbușirea Imperiului Zulu 340

54. **Behram și thugii** m. 1840 342
Dacoiții 345

55. **Jack Spintecătorul** 347
Criminali în serie notorii 352

56. **William Walker și aventurierii săi**
1824–1860 354
Generalul Noriega 357

libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

57. **Francisco López** 1827–1870 360
Eliza Lynch 363

58. **Împărăteasa văduvă Cixi**
1835–1908 366
Răscoala Boxerilor 370

59. **Leopold al II-lea și Congo**
1835–1909 372
Inima întunericului 375

60. **Jacob H. Smith și Războiul Filipino-American**
1840–1918 378
Inventarea lagărelor de concentrare 381

61. **Lothar von Trotha și masacrele namibiene**
1848–1920 384
Populații dispărute 388

62. **Dr. Crippen** 1862–1910 390
ADN-ul și medicina legală 393

63. **Vladimir Lenin** 1870–1924 397
Campania lui Lenin împotriva culacilor 402

64. **Pancho Villa** 1878–1923 404
Zapata 408

65. **Iosif Stalin** 1878–1953 410
Hoț și seducător 416

66. **Talat Pașa și masacrele din Armenia**
1881–1922 417
Genocidul 421

67. **Benito Mussolini** 1883–1945 424
Campania din Abisinia 428

68. **Hideki Tojo** 1884–1948 431
Marșul morții din Bataan 435

69. **Baronul Ungern von Sternberg și Războiul Civil Rus** 1886–1921 437

70. **Adolf Hitler** 1889–1945 441
Ultimele zile ale lui Hitler 446

71. **Ante Pavelić** 1889–1959 448
Colaboraționiști 452

72. **Francisco Franco** 1892–1975 455
Teroarea Albă și Teroarea Roșie din Spania 459

73. **Mao Zedong** 1893–1976 462

74. **Nikolai Ejov** 1895–1940 469
Viața și iubirile „Piticului Sângeros" al lui Stalin 474

75. **Mareșalul Cioibalsan** 1895–1952 476
Junta birmaneză 479

76. **Dr. Marcel Petiot** 1897–1946 483
Realizarea profilului psihologic al criminalilor în serie 487

77. **Al Capone** 1899–1947 490
Mafia din Statele Unite 494

78. **Lavrenti Beria** 1899–1953 497
Bestia sexuală 502

79. **Heinrich Himmler** 1900–1945 504
Conferința de la Wannsee 508

80. **Rudolf Höss și lagărul de la Auschwitz**
1900–1947 511
Procesele de la Nürnberg 514

Libris.ro Respect pentru oameni și cărți

81. **Adolf Eichmann** 1906–1962 517
Reinhard Heydrich 521

82. **Dr. Hastings Banda** cca 1906–1997 523
Doctatori și docteroriști 527

83. **François „Papa Doc" Duvalier** 1907–1971 529
Voodoo 533

84. **Enver Hoxha (Hodja)** 1908–1985 536
Micii Stalin din Europa de Est 541

85. **Dr. Josef Mengele** 1911–1979 543
ODESSA 547

86. **Kim Il Sung** 1912–1994 550
Dictatori ereditari 553

87. **Alfredo Stroessner** 1912–2006 556
Țapul Trujillo 560

88. **Nicolae și Elena Ceaușescu** 1918–1989 și 1916–1989 562
Soții Macbeth 566

89. **Francisco Macías Nguema** 1924–1979 568
Câinii războiului 572

90. **Pol Pot** 1925–1998 574
Câmpiile morții 578

91. **Idi Amin** 1925–2003 580
Raidul de la Entebbe 585

92. **Mobutu Sese Seko** 1930–1997 587
Cleptocrații 591

93. **Salvatore Riina** n. 1930 593
Mafia siciliană 597

94. **Jim Jones** 1931–1978 599
Vizionari și șarlatani 603

95. **Charles Manson** n. 1934 605
Fața întunecată a „verii iubirii" 609

96. **Mengistu Haile Mariam** n. 1937 612
Robert Mugabe 616

97. **Saddam Hussein** 1937–2006 618
Războiul dintre Iran și Irak 623

98. **Turkmenbași** 1940–2006 625
Demența tiraniei 630

99. **Slobodan Milošević** 1941–2006 632
Vânarea criminalilor de război 636

100. **Pablo Escobar** 1949–1993 639
Cartelul din Cali 643

101. **Osama bin Laden** 1957–2011 645
Teroriști sinucigași 650

Mulțumiri 653

Index 655

Libris.ro Respect pentru oameni și cărți

apare ca monstru. Genghis-Han și Timur Lenk au fost amândoi genii politice și militare, aproape eroici, și sigur monstruoși. Probabil că acești eroi-monștri clasici și-ar putea găsi locul într-o carte separată.

Aceste două cărți-pereche, *Eroi* și *Monștri*, sugerează că indivizii pot schimba istoria și că există oameni buni și răi; desigur, există personaje cu adevărat rele, iar multe dintre ele se regăsesc în această carte. Însă deseori viața nu este chiar atât de simplă. Câteodată, istoria este nedreaptă: de exemplu, Lucrezia Borgia, împărătesele Livia și Teodora și regina Izabela a Regatului Israel apar ca monștri – însă, având în vedere că sursele noastre manifestă multe prejudecăți față de ele, istoria le-a defăimat oare pentru că au fost femei în poziții de putere? Am ales la întâmplare și probabil în mod nedrept: aș putea adăuga la nesfârșit, elimina și opera schimbări. Aceasta este ciudățenia când alcătuiești liste. Lucrurile cele mai importante sunt cunoașterea, rememorarea și formarea unei opinii. Toți ar trebui să cunoaștem aceste personaje, să ne amintim crimele lor și să emitem propriile judecăți.

Simon Sebag Montefiore

IZABELA

secolul al IX-lea î.Hr.

De-un rege-am auzit, și bine îi mergea
Până când a cunoscut-o pe Izabela cea rea.

Versuri din cântecul „Hardheaded Woman"
al lui Elvis Presley

Ființa de o răutate supremă a Bibliei, Izabela – o prințesă feniciană și soția lui Ahab, regele Regatului Israel – a fost, după cum spune Biblia, o păgână însetată de sânge. Sfârșitul ei brutal – azvârlită de la o fereastră și mâncată de câini flămânzi – este portretizat drept pedeapsă meritată pentru că îndrăznise să îl înfrunte pe Iahve, singurul Dumnezeu al Israelului.

Faptele Izabelei sunt prezentate în cărțile a treia și a patra a Regilor din Biblie. Era fiica lui Etbaal din Tir, rege al fenicienilor, un popor de călători pe mări, care trăia în orașe-stat presărate de-a lungul coastelor Libanului și Siriei de astăzi. Ca parte a unei importante alianțe regionale, Izabela a fost smulsă din căminul ei și oferită ca soție lui Ahab, proaspăt încoronatul rege al Regatului Israel, care se rupsese în jurul

Libris.ro Respect pentru oameni și cărți

anului 920 î.Hr. de regatul sudic al Iudeei. Necazurile au apărut însă când israeliții au cerut să fie venerat un singur Dumnezeu, Iahve, în vreme ce fenicienii se închinau unei diversități de zeități sub numele generic de Baal, asociat de mulți evrei cu sacrificarea copiilor. Izabela și-a păstrat religia cu aceeași înfocare cu care israeliții o respectau pe a lor, ceea ce a făcut conflictul să devină inevitabil.

Ahab era dispus să îngăduie practicile religioase ale noii sale soții – chiar înălțând în centrul orașului Samaria un templu închinat lui Baal –, dar acest lucru nu a fost de ajuns pentru Izabela. Întrucât adusese cu sine în Israel sute dintre propriii preoți și profeți fenicieni, ea i-a cerut lui Ahab nu numai să îi îmbrățișeze religia, ci să o și impună poporului său. Potrivit Cărții a treia a Regilor 18:4, ea a început lichidarea sistematică a dușmanilor ei, arestând și ucigând sute de preoți evrei și silindu-i pe mulți alții să se refugieze.

Izabela s-a confruntat curând cu un adversar de neclintit, Ilie, un profet israelit înfocat și hotărât, apărător al credinței evreiești. Ilie a provocat noua conducere religioasă instituită de Izabela – 450 de profeți ai lui Baal și 400 de profeți ai Așerei, zeița mării – la o întrecere pe muntele Carmel, pentru a dovedi care religie va domni peste cealaltă. Preoții lui Baal au ridicat un altar, iar ai lui Ilie, altul, provocarea fiind să se ofere un vițel sacrificat fără să i se dea foc. Potrivit relatării biblice, profeții Izabelei și-au pierdut aproape toată ziua invocându-și zeii, dar fără nici un folos, în vreme ce aceia ai lui Ilie, după ce întâi au udat altarul,

lemnele și ofranda cu apă s-au rugat lui Iahve, care a trimis din ceruri foc ce a pârjolit nu doar ofranda, ci și lemnele și pietrele pe care se afla aceasta. Când regele Ahab i-a spus Izabelei ce se întâmplase, ea a răspuns lansând o amenințare cu moartea împotriva lui Ilie, care a fugit pe muntele Sinai, dar înainte de asta a poruncit uciderea a 400 dintre profeții Izabelei (un exemplu elocvent de standarde biblice duble).

Dominarea lui Ahab de către Izabela se vede cel mai limpede în povestea lui Nabot, un israelian care avea o vie învecinată palatului regal din Izreel. După ce Nabot a refuzat să i-o vândă lui Ahab, regele s-a întors în palat plin de amărăciune, ceea ce a făcut-o pe Izabela să îl întrebe pe un ton disprețuitor: „Ce cârmuire ar mai fi în Israel, dacă tu ai face tot așa?"[1] După aceea, Izabela a preluat inițiativa și, folosind pecetea regelui, a trimis scrisori către orășenii din Izreel, poruncindu-le să născocească o acuzație de blasfemie împotriva lui Nabot. Acesta a fost bătut cu pietre până a murit, după care Ahab și-a însușit pământurile sale.

După moartea lui Ahab și a fiului ei cel mare, Ohozia, Izabela a domnit prin intermediul celui de-al doilea fiu, Ioram. Însă israeliții suferiseră îndeajuns, iar Elisei, succesorul lui Ilie, l-a încoronat în locul lui Ioram pe Iehu, comandantul militar al lui Ioram. Orice speranță de a ajunge la o înțelegere s-a năruit când cei doi bărbați s-au întâlnit. Acuzând „desfrânările Izabelei, mama ta, și vrăjitoriile ei" (IV Regi, 9:22), Iehu a slobozit o săgeată prin inima lui, i-a azvârlit trupul

[1] Biblia, Cartea a treia a Regilor 21:7 (n.tr.)

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

în țarina lui Nabot și a gonit în carul său spre palatul regal unde, văzându-l apropiindu-se, Izabela „și-a uns fața, și-a împodobit capul"[1], sperând ca astfel să îl seducă pe ucigașul fiului ei. Însă când a sosit, Iehu a poruncit eunucilor Izabelei să își arunce stăpâna pe fereastră, în drum, făcând sângele ei să țâșnească „pe zid și pe caii care au călcat-o în picioare". În timp ce Iehu își sărbătorea victoria în palat, câinii au mâncat în întregime trupul Izabelei, lăsând „numai țeasta, picioarele și palmele mâinilor".

Din punct de vedere istoric, însă, Biblia nu este precisă: în realitate, regele Ahab a fost un om de stat-soldat foarte capabil și plin de reușite, un succesor demn de tatăl său, regele Omri, fondatorul dinastiei. Ahab a transformat Regatul Israel într-un stat puternic în regiune și a reușit chiar să înfrângă Asiria, superputerea acelor vremuri în Orientul Mijlociu. Căsătoria sa cu fiica unui rege fenician a fost un semn al iscusitei lui diplomații. Însă violența masacrării Izabelei și a dinastiei sugerează că ea devenise extrem de detestată. Pe drept sau nu, ea rămâne cea mai rea femeie din Vechiul Testament.

Salomeea

Două femei din Biblie – Irodiada și fiica ei, Salomeea – sunt renumite în primul rând pentru farmecul și oportunismul lor. După moartea lui Irod Filip – primul ei soț –, Irodiada s-a căsătorit cu fratele acestuia, Irod Antipa (cca 20 î.Hr.–39 d.Hr.; vezi p. 44) – conducătorul numit de romani al Galileei, care mai apoi avea

[1] IV Regi, 9:30–33 (n.tr.)

să îl batjocorească pe Iisus din Nazareth, trimițându-l la judecată și crucificare și lăsându-l pe mâna lui Pilat din Pont. Căsătoria fusese condamnată cu hotărâre de înfocatul profet Ioan Botezătorul, care susținea că era împotriva Legii lui Moise – după cum scrie în Leviticul 18:16 – ca un bărbat să o vadă goală pe soția fratelui său. Drept pedeapsă, Ioan fusese arestat și aruncat în temniță, unde zăcea, potrivit lui Matei 14:3–12 și Marcu 14:15–29, în momentul în care s-a organizat un mare ospăț pentru a sărbători ziua de naștere a lui Irod. Irodiada, ne spune Marcu, era teribil de ofensată de temeritatea lui Ioan, care îi judecase purtarea, și a spus că îl voia mort, însă Irod – care, potrivit lui Matei, dorea același lucru – se temea de consecințe, socotindu-l un om sfânt și, prin urmare, apărat de Dumnezeu. Irodiada, șireată și convingătoare, a considerat acel ospăț un prilej potrivit pentru a forța situația și pentru a scăpa de Ioan odată pentru totdeauna. A îmbiat-o pe Salomeea să danseze dinaintea regelui, care a fost atât de încântat de dansul ei erotic cu șapte văluri încât i-a promis orice drept răsplată. „Ce să cer?" a întrebat-o Salomeea pe mama ei, care a răspuns imediat. „Capul lui Ioan Botezătorul" (Marcu 6:23–24). Dovedind că nu era doar o victimă nevinovată a mașinațiunilor mamei ei, Salomeea s-a grăbit să dea acel răspuns cutremurător, cerând: „Vreau să-mi dai îndată, pe tipsie, capul lui Ioan Botezătorul" (Marcu 6:25). Irod nu a avut de ales, astfel că și-a respectat cuvântul, iar Ioan a fost executat fără judecată în celula sa, iar capul i-a fost adus pe o tipsie și dat Salomeei, care, la rândul ei, l-a înmânat mamei ei triumfătoare.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

NABUCODONOSOR AL II-LEA

cca 630–562 î.Hr.

Atunci Nabucodonosor s-a umplut de mânie...
Și a poruncit celor mai puternici oameni din oștirea
lui să lege pe Șadrac, Meșac și Abed-Nego
și să-i arunce în cuptorul cel cu foc arzător.

Daniel 3:19-20

Nabucodonosor a fost Leul Babilonului și Pierzătorul Popoarelor. Conducător al Regatului Noului Babilon din 605 până în 562 î.Hr., el a fost întruchiparea regelui-războinic. Biblia spune că Nabucodonosor era instrumentul răzbunării lui Dumnezeu împotriva poporului rătăcitor al Iudeei – destin pe care se pare că el l-a acceptat bucuros. Aceeași relatare biblică spune că, mai târziu, Dumnezeu a vrut să îl pedepsească pe Nabucodonosor pentru trufia lui, făcându-l să se poarte ca un nebun timp de șapte ani.

Născut puțin după anul 630 î.Hr., Nabucodonosor a fost fiul cel mare al regelui Nabopolassar (domnie între 625–605 î.Hr.), întemeietorul dinastiei caldeene din Babilon. Nabopolassar îndepărtase jugul dominației

Imperiului Asirian către nord și distrusese chiar marele oraș Ninive. Lăudându-se cu triumful său, vorbise despre felul în care „pustiise pământurile asiriene" și transformase „ținutul dușman în ruine".

Așa cum se cuvenea pentru un prinț al coroanei în Antichitate, Nabucodonosor a participat la acțiunile de cucerire militară ale tatălui său încă de la o vârstă fragedă, iar în 605 î.Hr. a fost martor al înfrângerii forțelor egiptene la Karkemiș, o victorie care i-a ajutat pe babilonieni să devină stăpâni peste Siria. Nabopolassar a murit un an mai târziu, iar Nabucodonosor a urcat pe tron.

Dobândind puterea absolută, Nabucodonosor a început să își extindă regatul spre apus; o alianță prin căsătorie cu Imperiul Mezilor dinspre răsărit l-a asigurat că nu va întâmpina necazuri din acea direcție. Între 604 și 601 î.Hr., diferite state din zonă – inclusiv regatul evreiesc al Iudeei – s-au supus autorității lui, iar Nabucodonosor și-a exprimat hotărârea de a nu avea „nici un dușman de la orizont până la ceruri". Purtat de succese, în 601 î.Hr., Nabucodonosor a decis să se ridice împotriva rivalilor săi cei mai de temut, trimițând oștiri în Egipt. Însă acestea au fost respinse, iar înfrângerea suferită a provocat o serie de răscoale între vasali, până atunci supuși ai lui Nabucodonosor – în primul rând Iuda.

Nabucodonosor s-a întors în Babilon, cu gândul la răzbunare. După un timp, a pornit atacurile spre apus, distrugând aproape tot ce îi stătea în cale. În 597 î.Hr., regatul Iudeei s-a predat. Nabucodonosor a poruncit

Libris.ro Respect pentru oameni și cărți

ca regele, Ioachin, să fie deportat în Babilon. În 588 î.Hr., Iuda, sub conducerea lui Sedecia, unchiul regelui, s-a răzvrătit. În 587–586 î.Hr., Nabucodonosor a mărșăluit împotriva Ierusalimului răsculat, l-a asediat vreme de luni în șir și, în cele din urmă, a pătruns înăuntrul zidurilor, distrugând totul. Nabucodonosor a poruncit ca orașul să fie făcut una cu pământul, locuitorii lui să fie uciși, templul evreiesc dărâmat, iar prințul Sedecia a fost silit să asiste la executarea fiilor săi, după care i s-au scos ochii. Apoi evreii au fost deportați spre răsărit, unde au plâns Sionul „lângă apele Babilonului".

Reușitele lui Nabucodonosor de pe câmpurile de bătălie au fost însoțite de un avânt în domeniul construcțiilor din regat. Ca mulți alții care dețineau putere absolută, conducătorul babilonian era obsedat de grandoarea arhitectonică și a hotărât ca orașul-capitală să reflecte măreția sa. Folosind munca sclavilor proveniți de la popoarele pe care le subjugase, Nabucodonosor a pus să se ridice sau să se renoveze numeroase temple și clădiri publice. Noul și extravagantul palat regal, construcție începută de tatăl său, a fost definitivat. Și, lucru rămas în istorie, regele a cerut să fie construite Grădinile suspendate din Babilon – una dintre minunile lumii antice – drept cadou pentru soția lui.

Nabucodonosor a fost un om de stat și un războinic extrem de capabil, dar și un cuceritor brutal, urât de scriitorii evrei care au creat Biblia. În cronicile și inscripțiile lui, el punea accentul mai presus de toate pe devoțiunea lui față de zeul Babilonului, Marduk,

precum și pe iubirea lui și pe promovarea dreptății pentru poporul său: a fost un reformator care a reconstruit tribunalele, a interzis mita, i-a condamnat pe funcționari pentru corupție și a susținut că nu îi va tolera pe cei care îi persecută pe cei săraci și neputincioși. În plus, povestea biblică privind nebunia lui este de fapt o greșeală istorică, probabil comisă în mod voit, pentru a-i păta reputația. În realitate, Nabonid (556–539 î.Hr.), ultimul rege al Babilonului – care a părăsit orașul vreme de zece ani pentru a trăi în Arabia –, este cel despre care se spune că a înnebunit după ce și-a pierdut imperiul în fața Persiei. Nabucodonosor a murit în 562 î.Hr.; fiul și moștenitorul său s-a dovedit un nevolnic și a fost asasinat după doi ani – iar imperiul i-a supraviețuit doar 20 de ani. Cirus cel Mare al Persiei a cucerit Babilonul în 539 î.Hr.

Indiferent care ar fi adevărul, numele lui Nabucodonosor este indisolubil legat de cuceriri nemăsurate și de tratamentul brutal al popoarelor supuse – Pierzătorul Popoarelor, care a împlinit viziunea profetului evreu Ieremia: „Plecat-a din locul său, ca să pustiască pământul tău; cetățile tale vor fi stricate și fără locuitori."[1]

Sargon din Akkad: primul mare cuceritor al Mesopotamiei

Mesopotamia a dat primul mare cuceritor cunoscut istoriei: Sargon I din Akkad (cca 2334–2279 î.Hr.). Fiul nelegitim al unei preotese, Sargon – care a plecat

[1] Ieremia 4:7 (n.tr.)

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

din orașul Agade din regiunea Akkad, aflată în nordul Mesopotamiei – a slujit ca paharnic la curtea regală a regelui Ur-Zababa din Kiș. După ce regele a devenit invidios pe el și a încercat să-l ucidă, Sargon l-a răsturnat de pe tron și a pornit să cucerească Mesopotamia.

La acea vreme, Mesopotamia era dominată de o serie de orașe-stat independente, dar acestea au căzut unul după altul în stăpânirea lui Sargon, care și-a extins autoritatea asupra sudului Mesopotamiei – regiune cunoscută sub numele de Sumer. În timpul cuceririlor, el a distrus marele oraș Uruk și i-a pus fostului conducător, Lugalzagesi, un jug de lemn la gât plimbându-l în umilință pe străzile din Agade.

Au urmat alte și alte victorii. După una dintre ele, Sargon a șters orașul Kazalla de pe fața pământului, astfel încât „păsările să nu-și poată găsi un loc de unde să-și ia zborul". În cele din urmă, a cucerit tot Sumerul, ajungând la Golful Persic, unde se spune că s-a spălat și și-a curățat armele în apa mării drept simbol al succesului cuceririlor sale.

Ulterior, Sargon și-a condus oștirile spre vest, cucerind pământurile din Semiluna Fertilă[1], ajungând până în Siria și în estul Asiei Mici, pe țărmul Mediteranei. Nici nu este de mirare că un cronicar l-a descris ca neavând „nici rivali, nici egali".

[1] Numită și Leagănul civilizației, această zonă cuprinde în prezent: Irak, mici părți din Iran, Kuwait și Turcia, Siria, Iordania, Israel, Liban, Palestina și o parte din Egipt. (n.tr.)

După moartea sa, o mare parte a Imperiului Akkadian s-a răzvrătit, însă fiii lui au reușit să restabilească controlul peste cea mai mare parte a teritoriilor, descendenții ulteriori au făcut alte cuceriri, iar unul dintre ei, Naram-Sin (ce a domnit între cca 2254–2218 î.Hr.), chiar s-a declarat „regele celor patru părți ale lumii, regele universului".